

מתוק מדבש

כניסת השבת - 16.10
יציאת השבת - 17.22
רבנות ת"ד (72 דקות זמניות) - 17.42
(אופק חדרה)

יום שישי בשעה 15.00 שיעור על פרשת השבוע: (להאזנה 03-6171111)
ביום שבת קודש 14.00 שיעור פ"ש
מנחה בשעה 15.00
ביהכ"נ 'בית יוסף' א.ת.ג, אולגה
פראזיס הפאית פאט ה'

שנה שמינית - גיליון 302
פרשת שמות תשפ"ב

לקט חידושי תורה מתוך שיעור פרשת השבוע שנאמרו ע"י הרב ברוך בוקרה שליט"א
פניית הכנסת 'בית יוסף' בשעת אולגה
ניתן לשמוע את שיעורי הרב ב'קול הלשון' במלפון 073-2951228

לעיניהם ונתן מימיו' וכיוון ששכינה מדברת מגרוננו של משה עם ישראל היו יכולים לראות את הקול והיו מתעלים שוב לדרגת אדם הראשון לפני החטא. אבל משה היכה ולא דיבר ומנע מהם את זה ולכן נענש.
כמו כן מובא שיוסף אומר 'והנה עיניכם רואות... כי פי המדבר אליכם' ומה החידוש? הרי כל אדם מדבר מהפה? אלא שיוסף הגיע לדרגת אדם הראשון לפני החטא והאחים ראו את דיבורו.
לפי זה אומר הרב מייזליש: יתכן שכאשר משה בכה הייתה השכינה בוקעת מגרוננו ובוכה. ולכן אומר רש"י 'ותפתח ותראהו - שראתה שכינה עמו' כי רק כאשר פתחה את התיבה היא ראתה את הבכי ולא רק שמעה. ומדוע? משום ששכינה הייתה מדברת מגרוננו. מתוק מדבש!

ופצונו יצונו' מילתא דפדחומא

שטר צוצר נהט נסא כרמלוק אדום. רישיון נהיט
בבקשה' אין ל'י' אומר נהט 'תצודת זהות' - 'אין ל'י'
'ביטוח רכב' - 'אין ל'י'. 'אם כק' אומר השטר 'אני
מלמין קצין יוצרו אותך' הקצין מציא, מקבא את
המסמכים והנה מוציא את כל המסמכים לצוני השטר
ההוא. 'למה השטר אמר שאין לך מסמכים?' שאף
הקצין והנה צונה: 'תאמין ל'י שאני לא יודע... תיכף
הוא מט יודי לך נסצתי כרמלוק אדום...
'סא לפל' אומר הקצין...
*****

ויאמר משה אל האלהים מי אנכי כי אלך אל פרעה וכי אוציא את בני ישראל ממצרים (ג', יא')

רש"י: אף אם חשוב אני מה זכו ישראל שתעשה להם נס ואוציאם ממצרים?
בספר 'יד יוסף' הובא הסבר נפלא (ילקוט דוד): מובא בגמרא (סנהדרין זח, א') הפסוק אותר 'בעיתה אחישנה' ולכאורה זו סתירה? כי 'אחישנה' זה לפני 'בעיתה'? עונה הגמרא: 'זכו אחישנה לא זכו בעיתה'.
אומר ה'יד יוסף': משה שואל את הקב"ה: הרי עם ישראל צריכים להיות 400 בעבדות ואתה מבקש להחיש את גאולתם? אבל הרי אחישנה זה רק אם זכו? והם הרי שקועים במט' שערי טומאה? ועל זה עונה לו הקב"ה בפסוק הבא (יב'): 'בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את הא-לוקים על ההר הזה' וקבלת התורה מעלה אותם לדרגת 'זכו' ולפיכך הם ראויים ל'אחישנה'.
ואם כק, הרי מט אנתנו יכאליס לזכות ל'אחישנה' צ"י קבלת התורה והתחלקות ב'אמונה. מתוק מדבש!
*****

ויאמר שלח נא ביד תשלח (ד', יג')

מובא בתרגום יונתן: ביד פנחס דחמי למשתלחא בסוף יומיא מסביר ההרב שטיינמן זצ"ל ב'איילת השחר': כנראה

ויצו פרעה לכל יעמו לאמר כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו (א', כב')

רש"י: לכל עמו - אף עליהם גזר, יום שנולד משה - אמרו לו אצטגנינו: היום נולד מושיען, ואין אנו יודעין אם ממצרים אם מישראל...
ויש לשאול: בפסוק טז' נאמר: 'ויאמר בילדכן את העבריות וראיתן על האבנים אם בן הוא והמתן אותו' וביאר רש"י: 'אמרו לו אצטגנינו שעתיד להיוולד בן המושיע אותם'. ומוכרחים לומר שהאצטגנינים אמרו לפרעה שהבן ייוולד מישראל, שהרי הוא גזר בעקבות כך על העבריים בלבד. ואם כן, מדוע בפסוק כב' אומר רש"י שהם אמרו לפרעה 'ואין אנו יודעין אם ממצרים אם מישראל'?
מתרץ ה'פנינים יקרים': הפסוק אומר (דברי הימים א', ד' יח) 'ואשתו היהודייה (של כלב בן יפונה שנשא לאישה את בתיה בת פרעה) ילדה את ירד אבי גדור ואת חבר אבי שוכו ואת יקותיאל אבי זנוח (כל אלה שמותיו הנוספים של משה - מדרש) ואלה בני בתיה בת פרעה אשר לקח מרד' ושאלה הגמרא (מגילה יג' א') מדוע נקראה בתיה בת פרעה יהודייה? על שום שכפרה בעבודה זרה דכתיב (שמות ב', ה) 'ותרד בת פרעה לרחוץ על היאור' ואמר רבי יוחנן שירדה לרחוץ מגילולי בית אביה. ועוד שואלת הגמרא 'וכי היא ילדה את משה? והרי היא רק גידלה אותו? אלא לומר לך שכל המגדל יתום ויתומה בתוך ביתו מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו'.
לפי זה מתורצת השאלה: בהתחלה היה ברור לאצטגנינים כי המושיע של ישראל ייוולד מישראל. ואולם, באותו היום עתיד היה פרעה לגזור 'כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו' ומכח גזירה זו סובב הקב"ה שבתיה בת פרעה תציל את משה ותגדל אותו, וממילא נחשב כאילו שהיא ילדה אותו. ולכן אמרו האצטגנינים 'אין אנו יודעין אם ממצרים אם מישראל... מתוק מדבש!
*****

ותפתח ותראהו את הילד והנה נער בוכה... (ב', ו')

רש"י: ותפתח ותראהו - שראתה שכינה עמו.
ויש לשאול: א. הרי היא יכלה לשמוע שהוא בוכה עוד לפני שפתחה? ב. מנין שראתה שכינה עמו?
מתרץ נפלא הרב מייזליש זצ"ל (שמעתי בעבר מהרה"ג שלמה לוונשטיין שליט"א) בספרו 'מקדשי השם'
הקדמה: מובא ב'תפארת שלמה' כי אדם הראשון לפני החטא יכול היה לראות את הדיבור ואחרי שחטא רק שמע את הדיבור. ולכן נאמר 'את קולך שמעתי בגן ואירא כי עירום אנוכי' האדם הבין שחטא כיוון שכעת הוא רק שומע את קול ה' ולא רואה את הדיבור.
ובמעמד הר סיני נאמר 'וכל העם רואים את הקולות' כיוון שעלו לדרגת אדם הראשון לפני החטא. רק שבחטא העגל נפלו שוב מדרגתם. ולכן בחטא מי מריבה נענש משה על הכאת הסלע ומדוע? כי הקב"ה ציווה 'ודיברתם אל הסלע

ובעניין זה אבקש לשתף אתכם בסיפור אישי שאירע לי השבוע: ביום שלישי האחרון הוזמנתי למסור הרצאה באמצעות מערכת 'זום' בפני משתתפי קורס ממוני חופש מידע של משרד המשפטים (בתפקידי אני משמש כממונה על חופש המידע בעיריית חדרה). ההרצאה הייתה אמורה להתחיל בשעה 9.30 בבוקר.

והנה, באותו הבוקר היה מזג אויר מאוד סוער, ונאלצתי לקחת את בני לתלמוד תורה ברכב, ובשל כן התפללתי במניין מאוחר יותר בחדרה. התפילה החלה בשעה 8.00 ואני תכננתי לצאת מוקדם יותר מיד אחרי קדיש תתקבל ע"מ להספיק להגיע עד 9.00 למשרד ולהיערך בזמן סביר לפני ההרצאה.

והנה, בעומדי בתפילת שמונה עשרה הרגשתי תחושת התעלות ודביקות מיוחדת (אולי בגלל בית הכנסת המיוחד שנבנה במסירות נפש לאחרונה שם ע"י הקהילה הקדושה בראשות הרב ברוך בוזנה שליט"א) הארכת בתפילה יותר מהרגיל וממש דיברתי עם ה' על כמה עניינים חשובים העומדים בפניי ובין היתר גם ביקשתי סיעתא דשמיא באותה הרצאה.

בעקבות אותה תחושה החלטתי לסיים את התפילה עם הציבור ולצאת רק לאחר 'עלינו לשבח'.

הגעתי למקום עבודתי בשעה 9.15 ואני רואה שיחה שלא נענתה ממשרד המשפטים. אני פותח את המחשב (מסונו של נתיב) ורואה הודעת מייל ממארגנת ההרצאה... אני מתחיל לחשוב כי מדובר בהודעה בסגנון של 'הרב ברוך איפה אתה?' 'מחכים לך' וכיו"ב...

והנה להפתעתי, אני פותח את המייל ורואה כי המארגנת מודיעה לי שההרצאה תחל רק בשעה 10.15!!!

וכך נערכת ההרצאה ביישוב הדעת... בהרצאה עצמה ולאורך כל המשך היום הרגשתי איך יד ה' מלווה אותי... הכל פשוט זרם... הדברים שדיברתי היו קולחים ומאירים כאשר בסיום קיבלה העירייה מייל תודה מראש היחידה הממשלתית שציין בין היתר כי ההרצאה הייתה 'קולחת ומעניינת והדבר היה ניכר בעניין הרב שגילו המשתתפים'. בסיום ההרצאה נשמתי לרווחה... הרמתי עיני לשמים ואמרתי 'תודה רבה אבא יקר שלי - כעת זכיתי לראות את ההבטחה הנאמרת בתפילת מוסף של ראש השנה 'כי דורשיך לעולם לא יכשלו ולא תכלים לנצח כל החוסים בך'.

אחים יקרים! בחרתי לשתף אתכם בסיפור הזה ע"מ להראות כמה תועלת כל אחד מכם יכול לשאוב מהתאמצות לכבוד ה' יתברך ובפרט בכל הקשור לתפילה. תזכרו שתפילה היא לא עוד מצוה שאנו צריכים לעשות כמו אדם שמחתיים כרטיס נוכחות בעבודה. תפילה היא התחברות ללא אמצעים למלך מלכי המלכים מקור השפע והישועות. וכאשר מרגישים כך קל מאוד להגיע לתפילה וקשה מאוד לעזוב אותה. וכדברי ה'מאור ושמש' הנ"ל:

והתקנה לזה לזעוק מעומקא דליבא בכל כוונתו...
ובזעקה הנ"ל בלא דיבור ה' יתברך לבד יודע מחשבותיו ומבוקשו וממלא משאלות לבו לטובה...
ה' יזכנו, אמנן! שבת שלום ומבורך!

שמשה ביקש שה' ישלח את מי שיגאל אותם גאולה שלימה, וזה שכתב רש"י 'ביד אחר שתוצה לשלוח, שאין סופי להכניסם לארץ ולהיות גואלם לעתיד, יש לך שלוחים הרבה' ורצה משה שיגאלו כבר כעת גאולה שלימה. והקב"ה השיב לו: 'לא עליך המלאכה לגמור אלא לך לגאלם עכשיו'. **מתוך אגדה!**

*****

ויאמר אליו ה' מזה בידך ויאמר מטה ויאמר השליכהו ארצה וישליכהו ארצה ויהי לנחש... ויאמר שלח ידך ואחוז

בזנבו וישלח ידו ויחזק בו ויהי למטה בכפו (ד', ב'ד')
לימוד מוסרי נפלא מפסוקים אלה בנושא 'חינוך ילדים' זכיתי לשמוע בעבר מהרב ברוך ברנס שליט"א:
המילים 'מה זה' כתובים בתורה כמילה אחת בכתובי חסר 'מזה'. מדוע?

הסביר הרב ברנס: 'מזה' עולה בגימטריה 52 כמניין 'בן'. התורה באה לומר לכל אב ואם בישראל: כל זמן שהבן שלך יהיה 'בידך' בפיקוח מתמיד שלכם על כל דרכיו, עם מי הוא מסתובב, שלא ילך עם חברים רעים, שלא יגלוש ויצפה באינטרנט ובמכשירים מסוכנים ואסורים, אז התוצאה תהיה 'ויאמר מטה', הוא יישאר מטה הא-לקים ויצמח לאדם ירא שמים.

אבל אם חלילה 'השליכהו ארצה' - אם לא תקפידו על הפיקוח וההשגחה עליו, ותפקירו אותו להתרועע ולגלוש 'בכל אתר ואתר' אז 'ויהי לנחש' - אל תתפלאו שפתאום תגלו שהוא הפך לנחש עקלתון שסוטה ומתדרדר מדחי אל דחי.

ואם כבר הבן ח"ו כבר נהיה נחש מה התקנה? אל תילחמו בו ראש בראש אלא 'שלח ידך ואחוז בזנבו' תתחקו אחר עקבותיו, תנסו להשפיע עליו דרך אנשים שהוא מקבל את דבריהם וכל זה תוך חיבוק ואהבה אליו בלתי פוסקים שאם לא כן הוא יחפש את האהבה המזויפת במחוזות אפלים רח"ל.

ומעל הכל - תתפללו עליו. ואז 'ויהי למטה בכפו' - הוא יחזור בעזרת ה' להיות מטה הא-לקים, תלמיד חכם וירא שמים, אמנן!

מתוך אגדה!

רציון וסיפור אישי מדהים...

ויהי בימים הרבים ההם ויאנחו בני ישראל מן העבודה

ויזעקו ותעל שועתם אל הא-לוקים מן העבודה (ב', כג')
שואל ה'מאור ושמש' מדוע נאמר 'ויזעקו' ולא 'ויתפללו'? ומתוך בלשונו הקדושה: ידוע מהגמרא כי מעלת התפילה היא במקום עבודה (קרבות), אמנם יש עתים שאין התפילה יכולה לעלות למעלה מפני המקטרגים שמפסיקים כחומת ברזל כמו שנאמר 'כי עונותיכם מבדילים'.

והתקנה לזה לזעוק מעומקא דליבא בכל כוונתו שהיא רק קול לבד בלא דיבור והוא נקרא 'זעקה ושועה' ומזה אין המקטרגים יודעים רק הקב"ה בעצמו ופונה לזעקה זו שהיא באמת מעומקא דליבא ועונה לקוראיו וזה חשוב יותר מהתפילה שהוא בדיבור וחיתוך אותיות ותיבות, שמבינים המלאכים ויכול להיות קטרוג עליהם.
לא כן בזעקה הנ"ל בלא דיבור ה' יתברך לבד יודע מחשבותיו ומבוקשו וממלא משאלות לבו לטובה...

לע"נ: אבי מורי ממוס בן גזרה ז"ל ואמי מורתי גיטה בת מנטה ז"ל
תמר בוארון בת מול ז"ל / דינה בת נגיה ז"ל / יעקב בן רבקה ז"ל / מימון ספירו
בן מול טוב ז"ל / רחל (רשל) בת נעיעמה ז"ל - יונה עזרא בן צ'חלה ז"ל

להעלחת: דקל מלכה - להעלחה / אורי ישראל - רפ"ש / סוזן בת
ימנה - רפ"ש / אהרון בן מסעודה - רפ"ש / דוריאן הודיה בת נעמי
- לרפ"ש / נועם חן בת שולה - רפ"ש